

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

-

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Kokonaisuutena selonteon tilannekuva ja keskeiset muutostekijät on kuvattu kattavasti. Selonteossa on koottuna myös tärkeää faktatietoa teemasta. Nykyisen hallitusohjelman tavoite lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa on elintärkeä koko Suomen tulevaisuuden kannalta. Korkeakoulujen näkökulmasta tavoite parantaa kv. tutkinto-opiskelijoiden työllistymistä Suomeen on erityisen merkittävä. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi tulee tehdä toisiaan tukevia toimenpiteitä laajassa yhteistyössä. Yhteiset kehittämistoimet ovat erityisen merkittäviä niillä alueilla ja aloilla, joilla kärsitään työvoimapulasta yritysten kasvua ja kehitystä rajoittavana tekijänä. TalentBoost-ohjelman toteutuminen ja siihen liittyvien toimenpiteiden vakiinnuttaminen tulee varmistaa. Oleskelulupaprosessin nopeuttaminen, kielikoulutuksen kehittäminen ja korkeakouluopintoihin ohjaavien palvelujen varmistaminen ovat tärkeitä kehittämisen kohteita. Vastuukorkeakoulumalli on erityisen merkittävä kotouttamista tukeva toiminta, jonka kehittämiseen tulee edelleen panostaa; henkilökohtainen ohjaus ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen vaativat edelleen työtä myös selonteon mukaan.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Yhteistyötä työvoimapalveluiden, kotoutumiskoulutusten ja työelämän kesken pitäisi tehostaa, jotta tieto korkeakoulujen tarjoamista palveluista välittyisi korkeakoulun ulkopuolisille

maahanmuuttajataustaisille henkilöille ja ohjautuminen korkeakoulujen tarjoamiin edistyneemmän tason S2 koulutuksiin, valmentaviin koulutuksiin ja ohjauspalveluihin tehostuisi. Korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmien laadinnassa maahanmuuttajien erityistarpeet on huomioitava, ja S2-koulutusten tarjonnan laajentaminen on tunnistettava merkittävänä työllistymistä edistävän tekijänä. Kv. tutkinto-opiskelijoiden integroitumiseen alueelle voitaisiin kehittää myös alueellisia malleja eri toimijoiden välisenä yhteistyönä.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena oleva B1.1 suomen kielen taito ei riitä korkeasti koulutettujen työllistymiseksi oman koulutus tasonsa tehtäviin, jossa hyvin usein vaaditaan vähintään B2 tason suomen kielen taitoa. Ammattikorkeakouluissa järjestetään edistyneemmän s2tn kielen opetusta, mutta tieto koulutuksista ei välity riittävän hyvin niitä tarvitseville korkeakoulun ulkopuolisille maahanmuuttajataustaisille henkilöille. Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat pitäisi huomioida paremmin omana ryhmänä ja ohjata heitä edistyneemmän tason S2 suomen kielen opintoihin jo kotoutumisaikana.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Korkeakoulujen (maahanmuuttotyön vastuukorkeakoulut) tarjoamat ohjauspalvelut korkeakoulujen ulkopuolisille maahanmuuttajille pitäisi ottaa osaksi valtakunnallista ohjaustoimintaa jo kotoutumisen alkuvaiheessa. Nyt tietoisuus näistä palveluista vaihtelee, eikä korkeasti koulutetut maahanmuuttajat ohjaukseen palveluihin riittävän hyvin.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumishjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Korkeasti koulutettujen mahdollisuutta työllistyä oman koulutus tasonsa töihin tulee vahvistaa – kotoutumiskoulutusten tavoitteena on B1.1 suomen kielen taito, mutta se ei riitä korkeasti koulutettujen työllistymiseksi. Ammattikorkeakouluissa järjestetään edistyneemmän suomen kielen S2 opetusta, mutta pitäisi vahvistaa kotoutumiskoulutusten ja korkeakoulujen yhteistyötä, jotta henkilöt ohjautuisivat koulutuksiin ja SIMHE-ohjauspalveluihin paremmin. Kielikoulutusten erilaisiin pedagogisiin malleihin tulee panostaa asiakaslähtöisesti. Kokonaisuutena osaamisen kehittämistä kotoutumisen edellytyksenä tulee vahvistaa huomioiden myös riittävä toimintaan osoitettu rahoitus ja osaamispääoma.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Eri toimijoiden välistä yhteistyötä pitäisi tehostaa, jotta korkeasti koulutetut maahanmuuttajat ohjautuisivat SIMHE-palvelujen piiriin. Erityisesti kotoutumiskoulutuksen jälkeen korkeakoulutettujen ohjautuminen korkeakoulujen S2 opintojen ja SIMHE- ohjauksen piiriin on tärkeää, se on tällä hetkellä puutteellista. Myös työperusteisesti maahan muuttaneiden suomen kielen opiskelumahdollisuuksien lisääminen on tärkeää. Tässä tulisi yhteistyötä eri koulutusta tarjoavien tahojen kanssa. TalentBoost-ohjelman toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä korkeakoulujen kv. toiminnan vaikuttavuuden kannalta. Niiden pysyvyys integroimalla ne osaksi korkeakoulujen toimintaa tulee varmistaa.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Järjestöjen rooli kotouttamistyössä on merkittävä. Yhteistyömahdollisuuksia koulutusorganisaatioiden ja järjestöjen välillä on lisättävä.

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Tällä hetkellä kotoutumiskoulutukset eivät hyödynnä riittävästi esim. koulutusorganisaatioiden asiantuntijoita; tätä tulee lisätä. Maahanmuuttajien osallisuutta mm. palvelujen kehittämisessä ja asiantuntijatehtävissä on lisättävä.

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Kokonaisuutena esitetyt toimenpiteet ovat perusteltuja. Korkeakoulujen roolin ja niiden tehtävien rahoituksen vakiinnuttaminen luovat kestävä edellytykset korkeakouluille toimia pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti kotouttamistyössä osana toimijaverkostoa.

Raivo Petri
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Hakulinen Pia
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy